

BÜTÇE AÇIKLARININ EKONOMİK SONUÇLARI^(*)

Yazar : James M. BUCHANAN

Çeviren: Mustafa Ali SARILI

1. Giriş

Borç ile karşılanan bütçe açıklarının ekonomik sonuçları hakkındaki görüşlerimi sunmam için bana verilen bu imkandan dolayı teşekkür ederim. Teşekkür etmemin nedeni benim fikirlerimin ekonomist arkadaşlarım tarafından çoğunlukla kabul görmemesi ve gerçekten bu fikirlerim, normal bir vatandaşın görüşlerine çok daha yakın olmasıdır. Bu fikirler ilk olarak 1958 yılındaki '*Devlet Borçlarının Genel İlkeleri*¹' adlı kitabımda geliştirilmiştir. Bu eser, o dönemdeki Ortodoks Keynesyen düşünceye de karşı çıkmıştır. Benim temel fikirlerim 30 yıl boyunca hiç değişmemiştir ancak söz konusu olan meselenin önemi değişmiştir. Doğru bir analiz yapabilmek bu meselenin önemi, 1958 yılına nazaran 1986 yılında daha çok artmıştır. Benim ikinci önemli eserim, Richard E. Wagner ile beraber yazdığım ve 1978 yılında yayınlanan '*Bütçe Açığında Demokrasi*¹' adlı kitaptır. Bu eser, borçların ve bütçe açıklarının ekonomik sonuçlarını analiz etmezken, modern veya post-keynezyen demokratik karar usullerini ve bütçe açıklarının finansmanının sürekliliğini açıklamıştır. Birinci eser, devlet borçlarının Keynesyen makroekonomik teorisi üzerine karşı fikirler öne sürerken, ikinci eser demokratik politikalar hakkında Keynesyen faraziye üzerine karşı fikirler ortaya koymaktadır.

Yüzyılın ortasında ekonomik düşüncede Keynesyen Devrimi tarafından ortaya atılan makroekonomik zihniyeti devam ettiren ekonomistler, benim eserlerime her iki durumda da karşı çıkmaları sürpriz değildir. Bu çalışmada diğer ekonomistler ile her zaman yaptığım tartışmayı devam ettirmeyeceğim, fakat benim diğerlerinden farklı olan düşüncelerimin bazılarında bahsetmek ilerideki tartışmaya yardımcı olacaktır.

2. Başlangıç İlkeleri

---

^(*) The Economic Consequences of Deficit, *Journal of Public Finance and Public Choice*, 1986/3, ss. 149-156. Ayrıca, Bütçe Dengesi Sempozyumunda sunulmuştur. New York, The Plaza Oteli, 9-11 Ocak 1986.

Borç ile finanse edilen bir bütçe açığının ekonomik sonuçları, en basit anlamıyla, herhangi bir finansal birimin (bu bir kişi, bir aile, bir kurum, bir kulüp, bir kilise, veya bir işçi birliği olabilir) hesaplarında borç ile finanse edilen bir açığın ekonomik sonuçlarıyla aynıdır. Cari gelirler, cari giderler veya harcamalara yetmiyorsa açık ortaya çıkar ve eğer gelirler arttırılamıyorsa veya giderler azaltılamıyorsa oluşan açık veya eksiklik borç ile karşılanmalıdır. (Ulusal hükümetlerin bütçe açıkları doğrudan yani para yaratma yetkisi kullanılarak para ihracı yoluyla finanse edilebilir. Burada para ihracı yoluyla elde edilecek gelir kaynağını tartışma dışında bırakacağım. Çünkü söz konusu olan mesele, borç ile karşılanan açıkların sonuçlarıdır. Bu sonuçlar kendi kendilerine parasallaştırmaya en son çare olabilir ki o noktaya aşağıda kısaca değineceğim).

Borç veren ve borç alan için, borç araçlarının alımı ve satımı kullanılabilir fonların geçici bir yer değişimini ifade eder. Borç, alan kişiye başlangıç bütçe döneminde kazanç veya gelirden daha fazla harcamaya imkan verirken gelecek dönemlerde ise kazanç ve gelirden daha az harcamaya zorunlu kılar. Borç verenler başlangıç döneminde kazanç veya gelirden daha az harcarlarken, borcun taksit taksit ödenmesi esnasında kazanç veya gelirden daha fazla harcama imkanına sahip olurlar. 30 yıldır tartıştığım gibi, devlet bu yönleriyle herhangi bir borç alandan farklı değildir.

Devlet borcu ve bütçe açıkları tartışmalarının çoğunda önemli karışıklıklar mevcuttur. Borcun ödenmemesi durumu olmadığı takdirde (borcun ödenmemesine sonra tartışmak için döneceğim) devlet tarafından yapılan harcamaların borç ile finanse edilmesinin en önemli ekonomik sonucu teminat zorunluluğudur. Vatandaşlar (vergi mükellefi olarak), programdan faydalananlar gibi, borcun gelecek dönemlerdeki taksitlerini ve faizlerini karşılamak için gelirlerinden bir kısmından vazgeçmek durumunda olmaları bir teminat zorunluluğudur. Gelecekteki gelirlerimizin bir kısmı, devletin alacaklıları tarafından ellerinde tutulan yasal alacak haklarını karşılamak için zorunludur. Bu durum alacaklılardan vatandaş veya yabancı olanlar arasında hiç bir farklılık ortaya çıkarmaz.

Devlet cari harcamalarının borç ile finanse edilmesi ulusal sermaye değerimizin bitirilmesiyle eş anlamdadır. Eğer sermaye değerini gelecekte

sağlanacak bir gelir akımının indirimi olarak tanımlarsak bu gelecekteki gelirlere karşılık olan herhangi bir bedel sermaye değerini azaltır. Bu durum, kesinlikle bir sermaye varlığının tüketimine benzer bir yöntem ile olur. Devlet cari harcamalarının borç ile karşılanması durumunda aslında elma ağaçları ateşlik odun için doğranmış olur. Dolayısıyla elma bahçesinin mahsulü devamlı olarak azalır.

Borç ile finanse edilen kamu harcamaları ve sermaye değerinin yok edilmesi arasındaki benzerlik çoğunlukla kabul edilmemiştir. Çünkü vatandaşlardan alınan iç borçlar ile devlet borçlarında gelecekteki gelirler toplamına karşı taahhütler devlet tahvillerini satın alan alacaklılar tarafından karşılanır. Bu basit makroekonomik mantıkta, bu yüzden ekonomi üzerinden toplanan sermaye değerleri üzerinde hiç bir etki yoktur.

Bu tartışmanın gereksizliği bir kez de şöyle izah edilebilir; tahvilleri satın alanları tamamıyla gönüllü bir mübadele işlemi yaptığını kabul ederiz, çünkü satın alma gönüllüdür, aynı kişiler fonları diğer gelir alanları olan özel varlıklarını satın alınmasında veya başlangıç dönemindeki özel tüketim için kullanabilirler. Bu durumlardan herhangi birinde, devlet tahvillerini satın alan kişilerin alacak haklarının sermaye değeri, negatif sermaye değerine karşılık pozitif bir değer olarak sayılmaz. Negatif sermaye değeri gelecekteki faiz ve taksit tutarlarını karşılamak yükümlülüğünde zorunlu olarak toplanmasıdır. Bu negatif değer, aynı portföye uygun olarak tahsis edilen sermaye değerindeki herhangi bir pozitif artışın karşılanmasıyla eşdeğer değildir. Bu sonuç, devlete ödünç verilmiş başlangıç fonların kaynaklarını içerir.

3. İç ve Dış Borç

Analizdeki bu temel mantıki hata benzer bir tartışmayı ortaya çıkarır ki bu, alacak hakkını elinde tutan yabancılara olan borçların (dış borç olarak adlandırılır), alacak hakkını elinde tutan vatandaşlar veya milli kuruluşlara olan borçlardan daha ağır olmasıdır. Buradaki hata, tahvil alıcılarının başlangıçta karşı karşıya kaldığı alternatifleri düşünmede başarısızlığın ortaya çıkmasını önler. Eğer borç araçları vatandaşlar tarafından satın alınırsa, milli ekonomideki fonların alternatif kullanımları haczedilecektir. Eğer bu bonolar yabancılar tarafından satın alınırsa, milli ekonomide bu alternatifler açık kalır. Buradaki ikinci durumda, gelecekteki gelire karşı

yabancıların ellerinde tutulan alacak hakkı kesinlikle özel yatırım veya tüketimlerin her birinde kullanmak için elverişli kalan fonların kullanım değerlerine eşittir. Vatandaşlar olarak, devletin politik kurumların üyeleri olarak, milli ekonominin dışındaki veya içindeki kişilerden herhangi biri tarafından ellerinde tutulan borçlarda kesinlikle aynı durumdayız.

1980'li yılların ağır bütçe açıklarının yönetimi önemli ekonomik sorunlara neden olmamakla beraber devamlıydı çünkü yabancı sermaye sahipleri, açıkları finanse etmede konu olan büyük tahvil bloklarını satın alarak bütçe açıklarını finanse ettiler. Aksi takdirde, gerçekleşen bütçe açıklarının, faiz oranlarında yukarıya doğru kabul edilemez bir baskı doğuracaktı. Dış ve iç borçlanmanın eşit etkileri hakkındaki görüşüm farklılık arz etmez. Bir bütçe açığının (verilen herhangi bir büyüklükteki), borç ile finanse edilmesinin faiz oranları üzerindeki etkisi ödünç verilebilir fonların arzına bağlı olacaktır. Eğer yabancı yatırımcılar, milli kredi piyasaları için para arz ederse, faiz oranları, bu yabancı yatırım fonları kullanılabilir olduğundaki faiz oranlarından daha düşük olacaktır. Yabancıların, özel veya devlet tahvillerini satın almaları arasında hiçbir farklılık yoktur.

4. Dışlama Etkisi

Karışıklık veya belirsizliğin ikinci bir önemli kaynağı dışlama etkisidir. Çünkü borç finansmanı, borç verenler tarafından arz edilen fonlar için devletin borsada tahvil satmasını gerektirir. Devlet harcama yaparsa bu fonlar tüketilecektir. Bu fonların, borç verenler tarafından özel alacak haklarını satın almak için kullanılacağı açıkça görülür. Özel tahvillerin muhtemel satıcıları (örneğin firmaların, hisse senedi ve bonoların ihracı yoluyla sermaye imkanlarını büyütmek istemeleri durumunda) dışlanmış olurlar. Özel tahviller, devletin borçlanma faaliyetinin olmadığı zaman gerçekleşen faiz oranlarından daha yüksek bir faiz oranında piyasaya çıkarılır.

Bu görünüşteki bütçe açığı tartışması, devlet borçlanmasının kendisinin yeni tasarrufları teşvik ettiğini öneren ekonomistler tarafından eleştirilmişti. Bu tartışmaya göre vatandaşlar, herhangi bir devlet borcuyla belirlenen gelecek dönem vergi mükellefiyetlerini onaylayacaklardır. Vatandaşların veya onların torunlarının üzerine konacak gelecek dönem vergi ödemeleriyle çok daha kolaylıkla karşılanacak şekilde vatandaşlar davranışlarını ayarlarlar. Bu senaryoda, kişiler devletin borçlanmasını

dikkatle izleyerek ilave tasarruflarını cari tüketim harcamaları oranlarını azaltarak bir kenara koyacaklardır. İlave tasarruflar, devlet borçlanma faaliyetinin temsil ettiği ödünç verilebilir fonlar üzerine ilave talepler kadar olacaktır. Yeni tasarruf dengesi sağlandığı durumda, hiçbir dışlama etkisi olmaz. Eğer yeni tasarruf dengesi sağlanmasa bile, devlet borcu nedeniyle gerçekleşen yeni bir tasarruf, özel sermaye oluşumunun dışlanması başlangıçtaki tartışmada önerilenden daha az olacaktır.

Bütçe açıklarının borç ile karşılanıp veya karşılanmamasının özel yatırımları ve sermaye oluşumunu engellemesi, ikinci sonucun birincisine nazaran ortaya çıkması daha mümkündür. Bu ikinci sonucun belirlenmesiyle, bunun önemsiz olduğunu önermiyorum. Ekonomistlerin bu soru üzerine gereksiz yoğunlaşması yerine ikinci etkinin daha önemli olmasının hemen hemen toplam ihmali veya borcun sonucunun maruz görülemeyeceğini düşünüyorum. Benim görevimi burada vurgulamak için, buradaki tartışmanın amacında hiç bir zaman dışlamanın olmadığını farz edin. Ekonomideki sermaye oluşumu oranında ki faiz oranlarında borç ile finanse edilen açığın hiç bir etkisi olmadığını farz edin ve devletin önerilen borç araçlarının tümünü tam yeterli şekilde finanse etmek için yaratılan yeni yatırımları gerektirecektir.

Borç ile finanse edilen açıkların ekonomik etkisi hala var olacaktır ve bu son derece gerçek dışı durumdur. Ekonomide, gelecekteki özel gelir akımlarına karşı bir net alacak hakkı olacaktır. Devletin alacaklıları olan tüm bu kişiler (bireyler veya kurumlar ki ellerinde devlet tahvili bulunanlar) tarafından ellerinde tutulan tahvillerden dolayı alacak hakkına sahiptirler. Borçların taksitlerini finanse etmek için gerekli gelirleri yaratmak için kişilere karşı zorlayıcı vergiler konmalıdır. Bireylerin istediği gibi özel tasarruflar için elverişli olmayan vergi ödemelerine, özel gelirlere pay ayrılmalıdır. Kişisel gelir akımlardan kaynaklanan vergi ödemeleri kişiler üzerinde bir yük teşkil edecektir. Kişilerin bağımsız davranışları, ne kadar tasarruf edeceği ve tüketeceği ile ilgili karara bağlıdır.

Faiz ödemelerini finanse etmek vergi ile karşı karşıya bırakılan kişi, babasının yapmadığı tasarruflar ile kendi yapacağı tasarruflar arasında herhangi bir ilişki kurmaz çünkü borç daha önce verilmiştir. Böyle bir vergi ile karşı karşıya kalan kişi elde edeceği geliri tahmin edecek yoksa bu gelirin kullanımı vergiden uzak kalacaktır. Bu sonuç, kesinlikle daha önce ileri sürülen elma bahçesi örneğine benzerdir. Eğer

bir kişinin normal mülkiyeti altındaki üç ağacın hasılatı borç servisine yönlendirilirse, bu borç üç küçük ağaçlı elma bahçesinin mahsulüne tam olarak eşit olacaktır.

5. Geleceği Ne Kadar Süre İle Vergilendirebiliriz?

Temel analizin tanımlanmış alanı bellidir. Federal devletlerin büyük paralarla yaptıkları harcamaları borç ile karşılamaları sürekli bir davranış değildir. Devletin, kişiler veya işletme firmalarına benzer anlayışta olmaması gerçeği merkezi girişimleri değiştirmede hiç bir rol oynamaz. Devletin asıl vergileme ve para yaratma gücü, elbette nominal değerli borçların tümünün ödenmesini sağlar. Kalıcı reform için kullanılan nominal borç enflasyonist para basma veya vergi gelirlerinin payının faiz artışından herhangi birine de neden olabilir.

Bütçe açığı azaltılmalıdır. Bu azalmanın sonuçları nelerdir? Devlet harcamalarının cari değeri önemli ölçüde aşağı düşürülmeli ve vergilerin cari değerleri ise aynı derecede arttırılmalıdır. Bu aşamalardan herhangi biri veya ikisinin herhangi bir kombinasyonu, ciddi ekonomik sonuçlar meydana getirir. Harcama kesintileri, tüm insanlar ve gruplar için beklenen faydaları azaltacaktır. Vergi artışları, özel tasarruflar için gelirleri azaltacak, bu tasarrufların özel yatırımlara tahsis edilememesi sonucunu doğuracaktır. Açıktaki bir azalma, devlet harcamalarındaki bir kesinti veya vergi oranlarında bir artış ile finanse edilmesiyle faiz oranlarını düşürmek için tahmin edilebilir bir durumdur. Çünkü ödünç verilebilir fonlar için devlet talebinde bir artış, böyle fonların arzındaki azalmayla tam olarak denkleşemez. Faiz oranındaki bu etki, azalmanın bir ikinci sonucu veya açığın ortadan kaldırılmasıdır. Eğer devlet harcamaları yapıldığı zamanda, gelecekteki vergi mükelleflerinden devlet programları için ödemelerinin etkisinin değişimi asıl sonuçtur.

Bu durumda, devlet harcamalarının meydana getireceği değişiklik farklı olacaktır. Ulusal ekonomide gerçek büyüme, kıyamet gününü erteleyebilir, fakat faiz ödemeleri federal bütçe payının artışını kesin olarak kaldırır.

6. Kuralları Değiştirmeye İhtiyacımız Var mı?

Bu etkideki değişimi başaracak demokratik karar usullerinin bir görünümü var mıdır? Bütçe açığı ikilemenin iyileşmesinden önce çok kötü olmuş olması için bu

olayların gerçekleşeceğini tahmin etmeli miyiz? Bol para sarf edilen harcamaların borç ile finanse edilmesine girişilmesi karşılaşılan itirazı ölçecektir.

Bunun böyle olabileceğini veya olmayacağını düşünmem. Gözlemlediğimiz gibi, vergi artışları veya harcama azalışlarını içeren politik maliyetler hemen hemen aşılamaz görülür. Modern Amerikan politikaları, bir kurallar bütününe uygun olarak uygulanır ve bu kurallar hemen hemen imkansız olan açıkların etkili çözümlerini sağlar. Bu uygulama açık olmalıdır. Eğer kurallar değişirse iyileşme veya reform olması beklenebilir. Bütçe dengesini sağlamak ve anayasal değişme için gerekli amaçların güçlü bir destekleyicisi olmam bu inanç üzerinedir.

Burada böyle bir düzenleme için fikir ileri sürmeyeceğim. Bunu daha önce çok defa yaptım ve bu benim işim değildir. Bunun yerine gerçekçi bir görüşü benimsemek istiyorum ve 1986 yılında en muhtemel senaryo olarak ne görüldüğünü incelemek istiyorum. Kişisel olarak ne ümit edebileceğime karşın 10 yıl içinde Anayasada uygulanabilir bir denk bütçe düzenlemesinin kanunlaştırılmasını şimdiden tahmin edemiyorum. Dahası, Genel Gramm-Rudman tarzında kongreye ait önceden verilen taahhütlerin etkinliğini arttıracığını düşünmem. Asıl karar usulleri veya kurallarında değişiklikler olmadan bütçe açıklarının hacmini azaltmak için kısa dönem kongresel çabalar fazla başarılı olamayacaktır. Ancak bu çabalar, uzun dönemde beklenen etkinin zıddını ortaya çıkaracak çünkü bu çabalar kısa dönemde başarılı olduğu kadar gerekli olan yapısal tarzlı reformdan dikkati başka tarafa çekmek için başarılı olacaktır. Etkili mali disiplin, herhangi kısa dönem kongresel düzenleme olmalı ve muhtemelen malî hovardalığa dönüş ile hızlı şekilde dağıtılacaktır. Bu olasılığın doğrulanması, daha sonra seçmenler veya politik liderlerin menfaati için politik ve ekonomik maliyetlerinin her ikisine, politik liderler nasıl maruz kalmalıdır?

7. Borcun Ödenmeme Olasılıkları

Gerçekçi bir şekilde ne tahmin edebiliriz? Açıklar hakkındaki az gözlenen başarıyla borç ile finanse edilen açıklar hakkındaki meselenin devamlı anlatımı mı? Federal bütçe harcamalarındaki artışlardan kaynaklanan faiz oranlarının yükselmesi mi?

Böyle arda arda gelen bazı noktalarda, ulusal borcun reddedilmesi veya ödenmemesi, asıl politik sonuçlar doğuracaktır. Birleşik Devletlerin milli borcu hemen hemen sadece dolarlarla belirtilir, bu borcun gerçek değeri para yaratma yoluyla sıfır sınırına kadar önemli ölçüde düşebilir. Paranın tedavüle çıkarılmasının gerçekleşmesinden dolayı iki yönlü borcun ödenmemesi durumu söz konusudur. İlk olarak, Federal Rezervin parasal yetkisi yeni yaratılmış dolarlar ile tedavüle çıkarılan tüm devlet tahvillerini satın alabilir. Bu durumda tüm alacaklılara, alacak haklarının nominal değerini tamamı garanti edilir. Yeni para yaratılmasıyla ortaya çıkan enflasyon, ekonomide sabit alacak haklarının gerçek değerlerini düşürecektir. Bu işlem böyle alacak haklarını ellerinde tutanların tümü üzerinde bir vergiye eşit olacaktır. Alternatif olarak, normal yollarla ilave para yaratılmasıyla parasal enflasyonu ortaya çıkarır. Ve bu yolla, tedavüle çıkan tüm nominal borcun alacak hakkının gerçek değerlerini azaltır. Bu etkiler hemen hemen ilk işleme eşit olacak ve sabit alacak haklarının tüm sahipleri üzerinde etkili bir sonuç doğuracaktır. Bu işlemlerin ikincisi tüm ilgilenenlerin ihmalleriyle birlikte, birincisinden daha uygun olacaktır çünkü milli borcun ödenmemesi için açık bir niyet vardır.

Ulusal borç ile diğer enflasyon döngüsü arasındaki ilişki biraz yakın dikkati hâk eder. Enflasyon, ödenmemiş ulusal borcun reel değerinin azalmasında ve ayrıca borcun GSMH'ya olan oranının düşmesinde rol oynar. Bu nedenle, ulusal borç ile GSMH arasındaki tüm karşılaştırmalar son derece şüphelidir çünkü üretim için borç rasyosu dramatik olarak enflasyon sayesinde düşebilir. Böyle bir politika hamlesi, 1980'lerin sonlarında ve 1990'ların başlarında, 1970'lerde olduğundan (devlet perspektifi açısından) daha az elverişli olduğunu gösterir. Şimdi ödenmemiş borçlar kısa dönem olarak yoğunlaşmıştır. Faiz oranlarıyla birlikte hızlı bir şekilde enflasyon beklentisi olacaktır. Eğer devlet, borcun ödenme zamanını değiştirir ve röfinansman yaparsa, faiz ödemeleri beklenen enflasyon ile yükselecektir. Görünüşe göre faydalı mali sonuçlar çoğunlukla kısa dönem niteliklidir.

Arda arda gelen bu noktalarda, ulusal borcun daha açık reddedilmesi, kesinlikle politik tartışmaya girer. Borç reddetmesinin tahlil edilmesinde ekonomistler dahil tüm bütçe açığı yorumcularının hemen hemen eksikliği mezarlık geçmişinin çağrılmasına benzer. Borcun ödenmemesi durumunu ciddi şekilde düşünürsek, böyle bir etkili politika değişimine karşı olan fikir, çoğumuzun ümit ettiği gibi güçlü ve çok

açık değildir. Bu fikirleri her iki taraftan herhangi birisi üzerine burada tam olarak geliştirmeyeceğim fakat izleyen soruları sormam için bana izin verin. 1980'li yılların ortalarında, vergi mükellefleri tarafından tüketilen kamu hizmetleri için 1990 veya 2000 yıllarında yaşayan vergi mükelleflerine vergi ödemeye niçin mecbur edilir? Bu gelecek dönem vergi mükellefleri daha önce müsrifçe yapılan harcamalar için niçin vergi ödemelidir? Bu sorulara detaylı olarak bakalım, alacaklılar tarafından ellerinde tutulan alacak hakkının mecburiyetine dayanan borcun ödenmemesine karşı bulduğum en güçlü bir fikirdir. Devlet tahvilini satın alanlar ve bu tahvilleri geçmişte satın almış olanlar, onların alacaklarının beklentisi içerisinde olurlar. Alacak haklarının böyle reddedilmesi anlaşmanın ihmali olacaktı, ve yasal sistem içerisinde anlaşmanın şerefli olduğunu düşünmek isteriz. Fakat, burada da söylendiği gibi, devletler genellikle alacaklılarla yapılan anlaşmayı daha önce bozarlar. Politik olarak baskın olan milli borcun reddedilmesinin taraftarı olmayı önermek istemem. Devamlı bol para ile yapılan harcamaların borç ile finanse edilmesi ve borcun ödenmemesi yoluyla borçların artmasının tartışılmasını öneririm.

Elbette borcun ödenmemesi durumu en azından bir müddet yeni borçlanmayı son verir çünkü borç verenler oldukça azalacaktır. Ancak, borcun reddedilmesi bütçede geniş yer tutan faiz ödemelerini de ortadan kaldıracaktır. Bu yüzden, yıllık faiz ödemelerinin yıllık açıkları aşması geçmişteki başlangıcına düşmesine neden olur. Bu durumda, borcun ödenmemesi cari dönem vergi mükelleflerinin yararına olacaktır.

8. Sonuç

Mali ve parasal yapılarımızın her ikisi de genellikle düzensizlik içindedir. Politik grupların üyeleri olarak, bu yapıları analiz etmek ve en son olarak, kalıcı iyileştirmeler için önerilen yapısal reformları desteklemedeki isteksizliğimizden sorumluyuz. Politik kontrol veya elverişli piyasa olmaksızın para iradesi üzerine bir monopol elde etmek için yarı bağımsız parasal idareyi kabullendik. Bizim katlandığımız en modern para sistemlerinin çeşitlerinin ayırt edilmesini rasgele kim tahmin edebilir? Bu parasal idarenin yanında, kaldırılan harcamalara karşı vergi maliyetlerindeki dengesizlik bahanelerinden kaynaklanan bir mali yapıya sahibiz. Fakat, asıl problem, sorumsuz politik liderler ile devletin yönetici ve yasa yapıcı şubelerinden biri değildir. Asıl problem, politik olarak mümkün olmanın sınırları ötesinde, mali sorumluluk ve mali

tedbirleri gerçekleştiren oyunun kurallarıdır. Seçmenler kamu harcamalarının yararlarından memnun olurlar ancak vergilerden hoşlanmazlar. Bütçe açığının politik yönü bu kadar basittir.

Bütçe açığı ile ilgili herhangi bir şey yapılması için güçsüz ve ne olduğunu tam olarak çoğumuzun belirlediği trajik bir olaydır. Bu gerçeği, 'anayasal devrim' olarak adlandırırım fakat bu anayasal devrimi nasıl gerçekleştirebiliriz?

Ancak, oldukça çok iyimser bir not ile bitirmeme izin verin. Bütçe dengesi için amaçlanan düzenlemeler gerekli politik çevrelerde on yıldır ciddi şekilde tartışıldı. Gramm-Rudman, mali taahhüt öncesi bazı çeşitliliğinin gerekliliğinin en azından itirafında bulundu. Ekonomistler, mali ve parasal yapılarımızda ekonomik ve politik kurumlarımızda dikkate değer temel yapısal değişikliklerin tahlilinin yapılması konusunda en sonunda fikir birliği yapmışlardır. Bunlar mali ve parasal kurallar içerisinde reform için muhtemel zorunlu işaretlerdir. Eğer açık büyük ise fazla geç kalmadan onu reform ile halledebiliriz.